

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/90/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8715213937
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 04. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8715213937.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Zlaty Simkovej a JUDr. Karola Krochtu v právnej veci žalobcov: X. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., C. XXXX/X, právne zastúpený AK PUCHALLA SLÁVIK & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Kmeťova 24, Košice, proti žalovanému: INVEST-KAPITAL, a.s., Hattalova 12/C, Bratislava- mestská časť Nové Mesto, IČO: 35 871 334, v konaní o určenie neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad, č. k. 12C/472/2015-109 zo dňa 16.01.2017 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu 1.inštancie s tým, že dopĺňa výrok o trovách konania tak, že žalobca má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % vo vzťahu k žalovanému.

P r i z n á v a žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k žalovanému v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov 1.inštančného i odvolacieho konania rozhodne súd 1.inštancie samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy, ktorá je súčasťou Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 27.08.2012, uzavretá medzi X. Š., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., C. XXXX/X, a spoločnosťou Poštová banka, a.s., so sídlom 811 02 Bratislava, Dvořákovo nábřeží 4, SR, IČO: 31340890, zapísaná v OR Okresného súdu Bratislava I, oddiel: Sa, vložka č.: 501/B, je neplatná. Druhým výrokom vyslovil, že žalobca má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil súd prvej inštancie ust. § 37, § 39, § 52, § 53, § 53a, § 54, § 550 a § 551 Občianskeho zákonníka, ust. § 3 ods. 3 a ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. a ust. § 5a zákona č. 250/2007 účinného od 01.05.2014 ods. 1 písm. a.) a b.).

3. Súd prvej inštancie konštatoval, že mal za preukázané, že žaloba je dôvodná. Žalobca sa žalobou domáhal svojho práva vyplývajúceho z práva spotrebiteľa, preto má naliehavý právny záujem na určení, že jeho právo bolo porušené. Žalobcovi ako spotrebiteľovi je potrebné poskytnúť ochranu za situácie, keď existuje nebezpečenstvo, že sa v euronekonformnom procese zrážok zo mzdy na základe dohody umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad. Inštitút dohody umožňuje obísť dôležitý prvok újinného práva a to súdnej kontroly zmluvných podmienok, či tieto nespôsobia hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. V tomto smere súd prvej inštancie poukázal na odôvodnenie uznesenia KS PO 19Co/60/2016 zo dňa 31.03.2016 s osobitným dôrazom na článok 6 smernice Rady 93/2013/EHS z 05.04.1993 a článok 4 a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22.12.1986.

4. Pretože dohoda o zrážkach zo mzdy bola inkorporovaná do samotnej formulárovej úverovej zmluvy, pričom spotrebiteľ nebol poučený o dôsledkoch uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy zo strany žalovaného a nemal možnosť odmietnuť túto dohodu uzavrieť, takáto dohoda o zrážkach ako zabezpečovací inštitút je neprípustná, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Pôvodný žalovaný ako veriteľ do formulárovej zmluvy ako prejav vôle žalobcu zahrnul bez ďalšieho automatické uzavretie ďalšej zmluvy a to dohody o zrážkach zo mzdy, čím mu vnútil určité správanie a konanie, dôsledkom čoho nastala nerovnováha zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Súd prvej inštancie poukázal na pomerne rozsiahlu judikatúru súdov, napr. Krajského súdu v Nitre vo veci 25Copr/5/2015, Krajského súdu v Košiciach 1Co/517/2013, Okresného súdu Prešov, Okresného súdu Liptovský Mikuláš 7C 75/2014 a i. V tomto smere súd poukazuje rovnako na rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves 7C/362/2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Košice 1Co/517/2013. Súd prvej inštancie tu vyslovil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle ust. § 53 ods. 2 a 5 OZ dohodu o zrážkach zo mzdy uzatvorenú spotrebiteľom a Poštovou bankou, a.s. s odôvodnením, že dohoda o zrážkach zo mzdy uzatvorená účastníkmi v úverovej zmluve je zmluvnou podmienkou spôsobujúcu hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán, pretože spotrebiteľ je nútený kedykoľvek v čase platnosti zmluvy strieť vykonávanie zrážok zo mzdy na úhradu pohľadávky veriteľa vyčíslenej zamestnávateľovi bez súdnej kontroly. Z tohto dôvodu je moc nad majetkom koncentrovaná v rukách veriteľa, ktorý na stanovenie výšky pohľadávky a jej príslušenstva na účely mimosúdneho postihnutia jeho majetku nepotrebuje súdne rozhodnutie. Inštitút dohody nie je založený na objektívnom vyhodnotení výšky dlhu, ale na subjektívnej predstave veriteľa o výške pohľadávky a jej príslušenstva. Výška pohľadávky síce môže mať oporu v zmluve, ale pri zmluve so zmluvnými podmienkami, ktoré neboli predmetom posúdenia súdu je relevantné ex offio súdne preskúmanie práva z dôvodu nebezpečenstva, že spotrebiteľ zmluvné podmienky nedokáže vyhodnotiť. Rovnako možno súhlasiť s tvrdením žalobcu o neurčitosti dohody, ktorá nekonkretizovala zabezpečenú pohľadávku presne a úplne vyjadrením peňažnou sumou /viď rozhodnutie KS Nitra 25Copr5/2015. Aj keď žalobca odkazuje pri posudzovaní platnosti dohody vzhľadom na jej inkorporovanie do inej zmluvy a nie vyhotovenie v samostatnom dokumente na predpis platný po uzavretí dohody/ ust. § 5a zák. 250/2007 Z.z., súd bol povinný v čase rozhodovania prihliadnuť k tejto právnej úprave aj s prihliadnutím k judikatúre súdov, najmä rozhodnutiu NS SR 3MCdo/14/2014.

5. Skutočnosť, že v inom konaní žalobca súhlasil vo vzťahu k žalovanému s úhradou pohľadávky aj možnou dohodou o zrážkach zo mzdy neznamena, že v súvislosti s pohľadávkou zabezpečenou dohodou o zrážkach zo mzdy v prerokovanej veci sa nemôže domáhať vyslovenia neplatnosti dohody o zrážkach prípadne, že takýto spor viesť nemôže. V predmetnom konaní žalobca nedeklaroval svoj záujem uspokojiť pohľadávku na základe dohody uzavretej so žalovaným v úverovej zmluve, preto nie je daný rozpor medzi tvrdením žalobcu a prednesmi jeho právneho zástupcu. Tým nie je vylúčené, aby zmluvné strany po právoplatnom rozhodnutí súdu o samotnej pohľadávke uzavreli novú dohodu o zrážkach zo mzdy a to v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami.

6. Vzhľadom k upusteniu žalovaného na pojednávaní dňa 16.01.2017 od návrhu na vykonanie ďalších dôkazov súd nevykonal dôkaz vylúčením žalobcu.

7. Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie ust. § 255 C.s.p. a § 262 C.s.p., pretože žalobca mal v konaní plný úspech. O výške trov súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

8. Proti tomuto rozsudku včas podal odvolanie žalovaný. Právne odôvodnil toto svoje odvolanie ust. § 365 ods. 1 písm. d.), f.) a h.) Civilného sporového poriadku (ďalej CSP). Namietal, že konanie ma inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaný tvrdil, že v čase uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy neexistovala žiadna právna úprava okrem tej, na ktorú žalovaný a právny predchodca žalovaného poukázali vo svojich vyjadreniach pred súdom prvej inštancie, ktorá by ustanovovala povinné náležitosti uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy, ohľadom individuálneho uzavretia medzi zmluvnými stranami okrem ust. § 53 ods. 7 a § 551 Občianskeho zákonníka. Žalovaný tvrdil, že súd prvej inštancie sa nesprávne vysporiadal so skutkovým zistením stavu veci, na základe ktorej vec nesprávne právne posúdil a dospel k záveru, že dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná z dôvodu nerovnováhy zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Žalovaný tvrdil, že Dohoda o zrážkach zo mzdy je platná, právny predchodca žalovaného ju uzatvoril so žalobcom v súlade s právnymi predpismi účinnými v

čase uzatvorenia zmluvy o úvere. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na ust. § 53 ods. 7 a § 551 Občianskeho zákonníka, ktoré citoval. Pokiaľ súd prvej inštancie na predmetné konanie aplikoval ust. § 5a zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady 372/1990 Zb. o priestupoch v neskorších predpisov, žalovaný má za to, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, nakoľko dané ustanovenie nadobudlo účinnosť dňom 01.05.2014 a nemožno ho aplikovať v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/472/2015. Zároveň čo sa týka individuálnosti uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy citoval žalovaný z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžhuv/1/2008. Zároveň žalovaný uviedol, že takzvaná pravá retroaktivita je v Slovenskom právnom poriadku neprípustná, s výnimkou trestného práva. K princípu právnej istoty citoval z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5Sž/20/2010. V zmysle základnej zásady zákazu retroaktivity je potrebné vykladať znenie § 5a ods. 1 písm. a.) zákona o ochrane spotrebiteľa tak, že ak nie je v intertemporálnych ustanoveniach uvedený spôsob riešenie právneho vzťahu novej právnej normy, je potrebné aplikovať zákaz retroaktivity a novú právnu úpravu použiť až na právne vzťahy vzniknuté po jej účinnosti. Návrh žalobcu bol podaný pred účinnosťou Civilného sporového poriadku. Z návrhu bolo jasné čoho sa žalobca domáha. Keďže súd je viazaný obsahom petitu žalobného návrhu a nie samotnou formuláciou, súd prvej inštancie bol povinný rozhodnúť v súlade s účinným znením právneho predpisu a mal rozhodnúť podľa ust. § 137 písm. c.) C.s.p., teda či žalovaný má alebo nemá právo realizovať voči žalobcovi Dohodu o zrážkach zo mzdy. Súd prvej inštancie nesprávne rozhodol podľa ust. § 137 písm. d.) C.s.p., keď vydal napádaný rozsudok ohľadom určenia neplatnosti právneho vzťahu. Osobitný predpis nerieši určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Žalobný návrh znejúci na určenie právnej skutočnosti, ktorý z osobitného predpisu nevyplýva je potrebné považovať za vadný. Pokiaľ vady žaloby nie sú odstránené, súd je povinný žalobu odmietnuť podľa ust. § 129 C.s.p. Preto žalovaný navrhol aby odvolací súd rozsudok zrušil a návrh žalobcu zamietol, vrátane žalobcom uplatňovaných trov konania. Podľa obsahu teda navrhol rozsudok zmeniť, žalobu zamietnuť a žalobcovi náhradu trov nepriznať.

9. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca. Navrhol odvolaciemu súdu rozsudok podporiť ako vecne správny a uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania vo výške 92,21 Eur. Žalobca sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie a považuje argumentáciu žalovaného v celom rozsahu za nedôvodnú. Ust. § 137 C.s.p. len exemplifikatívne uvádza možné typy žalôb, „keď uvádza že najmä“. K tvrdeniam žalovaného o zákaze retroaktivity žalobca poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3MCdo14/2014 z 21.04.2015. V uvedenom rozhodnutí Najvyšší súd Slovenskej republiky zaujal zásadné stanovisko k spätnej účinnosti rozhodujúc o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora SR. Podľa neho ust. § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Toto ustanovenie ako aj ust. § 5b zákona 250/2007 Z.z. nadobudlo účinnosť 01.05.2014. Ide o právne predpisy, ktorých súčasťou nie sú prechodné ustanovenia, to znamená že od ich účinnosti sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom. Platí preto aj v prípade § 5a ods. 1 písm. a.) zákona 250/2007 Z.z., že od jeho účinnosti, teda od 01.05.2014 sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom. Takýto právny názor zaujal aj Krajský súd v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 25CoPr/5/2015. Rozhodujúcimi skutočnosťami sú jednotlivé dôvody neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy, ktoré však žalobca v žalobe podrobne rozobral a svoje tvrdenia oprel o relevantnú judikatúru v sporoch s totožným predmetom konania. Napriek tomu, že v zmysle zákonnej právnej úpravy predstavuje Dohoda o zrážkach zo mzdy prípustný zabezpečovací prostriedok, žalobca poukázal na Infringement Európskej Komisie proti Slovenskej republike č. 2012/4165, v zmysle ktorého: „Okrem rozhodcovského konania v obchodnom styku a priameho či nepriameho vzdania sa spotrebiteľských práv, existujú na Slovensku aj iné možnosti ako obísť uplatňovanie právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa, či ochranu pred nekalými podmienkami a tieto sú využívané v značnom rozsahu napr. záložné zmluvy, notárske zápisnice alebo vzdanie sa mzdových nárokov v prospech veriteľa. Všetky tieto prostriedky obsahujú riziko, že spotrebiteľia v skutočnosti musia zaplatiť sumy v dôsledku nekalých podmienok alebo porušenia právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa bez riadnej kontroly zo strany nezávislého súdu. Vzdanie sa mzdových nárokov a dobrovoľnej dražby na základe záložného práva umožňujú obchodníkom vymáhať svoje pohľadávky voči spotrebiteľom bez toho, aby sa museli obrátiť na súd, hoci ich pohľadávky nie sú podľa právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa ani pravidiel o nekalých zmluvných podmienkach opodstatnené. Pre spotrebiteľov je ťažké dosiahnuť zastavenie takéhoto súkromného vymáhania. Komisia sa preto na základe dostupných informácií domnieva, že slovenské právne predpisy prostredníctvom takýchto praktík spotrebiteľom neprímerane sťažujú uplatnenie ich práv, ktoré im dáva Smernica 93/13. Sťažuje im najmä poukázanie na nezáväznú povahu nekalých podmienok, čo je v rozpore so zásadou efektivity. Tieto možnosti súkromného vymáhania umožňujú obchodníkom obchádzať účinnú justičnú kontrolu zo

strany právnych predpisov o nekalých zmluvných podmienkach, čím Smernica 93/13/EHS (a najmä jej článok 6 ods. 1) stráca praktickú účinnosť (effet utile).“ žalobca ďalej poukázal na prax súdov Slovenskej republiky napr. na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/161/2016 zo dňa 06.12.2016. Ďalej poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 6MCdo/6/2012 zo dňa 16.01.2013 týkajúce sa ochrany spotrebiteľa.

10. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 357 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu aj webovej stránke krajského súdu v Prešove dňa 20.04.2018 a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

11. Odvolací súd sa nestotožňuje s odvolacími námietkami žalovaného, ktorý namietal nemožnosť aplikácie ust. § 5a ods. 1 písm. a.) zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Súd prvej inštancie prípustnosť použitia vyššie uvedeného zákonného ustanovenia správne odvodil z rozhodnutia NS SR sp. zn. 3MCdo/14/2014 zo dňa 21.04.2015. Navyše, závery súdu prvej inštancie o neplatnosti predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy nevychádzajú len z ust. § 5a ods. 1 písm. a.) zákona č. 250/2007 Z.z. takže aj keby sa odvolací súd stotožnil s argumentom odvolateľa o neprípustnosti použitia vyššie zmieneného ustanovenia, stále by táto odvolacia námietka nebola spôsobilá privodiť záver odvolacieho súdu o tom, že vyhodnotenie Dohody o zrážkach zo mzdy ako absolútne neplatný právny úkon, súdom prvej inštancie bolo nesprávne.

12. Odvolací súd si osvojuje závery súdu prvej inštancie a na zdôraznenie vecnej správnosti a v súvislosti s odvolacími námietkami dopĺňa nižšie uvedené.

13. Z výsledkov vykonaného dokazovania na súde prvej inštancie vyplýva, že dňa 27.08.2012 Poštová banka uzavrela so žalovaným zmluvu o úvere - konsolidácia, na základe ktorej sa poskytovateľ úveru zaviazal žalovanému poskytnúť finančné prostriedky vo výške 5.000,- Eur pri dohodnutej výške úrokovej sadzby 19 % p.a, RPMN 20,74 a žalovaný sa zaviazal poskytnuté finančné prostriedky vrátiť v 72 mesačných splátkach po 121,85 Eur. Splatnosť jednotlivých splátok bola stanovená ku 15-temu dňu v mesiaci a konečná splatnosť úveru dňa 15.08.2018. Podľa bodu 5 zmluvy klient podpisom tejto zmluvy o úvere uzatvára s bankou dohodu o zrážkach zo mzdy podľa § 551 OZ, ktorá je zabezpečením pohľadávky banky vzniknutej zo zmluvy o úvere. Banka ako veriteľ je oprávnená sa domôcť uspokojenia celej svojej pohľadávky voči dlžníkovi zo zmluvy o úvere pravidelnými mesačnými zrážkami zo mzdy alebo iného príjmu dlžníka vo výške splátky najviac však vo výške prípustnej podľa príslušných právnych predpisov a to až do úplného zaplatenia pohľadávky banky. Listom zo dňa 05.08.2014 si Poštová banka uplatnila voči zamestnávateľovi žalovaného realizáciu dohody o zrážkach zo mzdy s tým, že dlžník porušil ustanovenia zmluvy týkajúce sa splácania svojho záväzku, čím sa dostal do omeškania. Banka požiadala zamestnávateľa realizovať mesačné zrážky vo výške 126,85 Eur s prihliadnutím na výšku zrážok postihnuteľných výkonom rozhodnutia. Zmluvou zo dňa 15.12.2015 Poštová banka postúpila pohľadávku voči žalovanému na spoločnosť INVEST - KAPITÁL a.s. Bratislava. Listom zo dňa 21.12.2015 Poštová banka oznámila žalovanému postúpenie pohľadávky na novú spoločnosť.

14. Listom zo dňa 03.10.2014 Poštová banka, a.s. vyzvala žalobcu na zaplatenie dlžnej sumy 4.734,70 Eur a uvedeným dňom vyhlásila predčasnú splatnosť pohľadávky.

15. Podľa obsahu pripojeného spisu sp. zn. 20C/115/2016 žalovaný si žalobou doručenou súdu dňa 27.04.2016 domáhal voči žalobcovi zaplatenia istiny 2.818,78 Eur, ktorú odôvodnil zmluvou o spotrebiteľskom úvere uzavretou žalobcom s Poštovou bankou, a.s. a neuhradením úveru podľa podmienok zmluvy. Na pojednávaní dňa 07.06.2016 žalobca uviedol, že predmet sporu pozná a s bankou uzavrel zmluvu o úvere. Prejavil ochotu dlh uhradiť pri dohode strán tak, aby mu zrážky vykonával zamestnávateľ v nejakej nie vysokej výške. Rozsudkom zo dňa 07.06.2016, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 12.08.2016, súd zaviazal žalovaného uhradiť sumu 2.818,78 Eur s príslušenstvom v pravidelných mesačných splátkach po 70,- Eur mesačne až do zaplatenia.

16. Odvolací súd súhlasí s názorom žalovaného, že inštitút dohody o zrážkach zo mzdy je legitímnym zabezpečovacím prostriedkom, a ak neexistuje hoci len potencionálne riziko vymoženía nezákonného či inak nečestného plnenia, je tento inštitút prípustným prostriedkom, ktorý umožňuje s obídéním súdneho procesu siahnuť na majetok dlžníka. Ak však existuje čo i len hrozba vymoženía nečestného plnenia, je dôvod chrániť spotrebiteľa pred hroziacim rizikom. Hrozba vzniku ujmy postačuje z toho dôvodu, že o tom, či pohľadávka existuje a v akej výške nerozhoduje nestranná inštitúcia, ale spravidla podnikateľ a je značne problematické až nezistiteľné, kedy tento inštitút obchodník aktivuje.

17. Do úvahy prichádza ochrana spotrebiteľa (§ 3 ods. 3, 5 zákona č 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa) spravidla uložením povinnosti zdržať sa výkonu práva z konkrétnej dohody o zrážkach zo mzdy vrátane neodkladného opatrenia (pri menej závažnejších porušeníach práv spotrebiteľa) alebo v prípade neprijateľnosti dohody o zrážkach zo mzdy ochrana určením dohody o zrážkach zo mzdy ako neplatnej neprijateľnej zmluvnej podmienky (§ 298 C.s.p.).

18. Odvolacia námietka žalovaného, že neprichádza do úvahy rozhodnutie o neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy nie je dôvodná.

19. Ak by mala byť dohoda o zrážkach zo mzdy právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musela by byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16.01.2013 sp. zn. 6MCdo/9/2012). Žalovaný si v tomto smere dôkazné bremeno nespĺnil.

20. Súd prvej inštancie ustálil a odvolací súd s jeho názorom plne súhlasí, že dohoda o zrážkach zo mzdy bola inkorporovaná do samotnej formulárovej úverovej zmluvy, pričom spotrebiteľ nebol poučený o dôsledkoch uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy zo strany žalovaného a nemal možnosť odmietnuť túto dohodu uzavrieť. Takáto dohoda o zrážkach zo mzdy ako zabezpečovací inštitút je i podľa názoru odvolacieho súdu neprípustná a je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Pôvodný žalovaný tak ako to uviedol súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozhodnutia ako veriteľ do formulárovej zmluvy ako prejav vôle žalobcu zahrnul bez ďalšieho automatické uzavretie ďalšej zmluvy, a to dohody o zrážkach zo mzdy, čím mu vnútil určité správanie a konanie, dôsledkom čoho nastala nerovnováha zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. I odvolací súd poukazuje na rozsiahlu judikatúru súdov Slovenskej republiky a vo vzťahu k predmetu sporu na rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 7C/362/2012 spolu s rozsudkom Krajského súdu Košice sp. zn. 1Co/517/2013, kde súd prvej inštancie vyslovil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle ust. § 53 ods. 2, 5 Občianskeho zákonníka dohodu o zrážkach zo mzdy uzatvorenú spotrebiteľom a Poštovou bankou, a.s., teda s právnym predchodcom žalovaného, s odôvodnením, že dohoda o zrážkach zo mzdy uzatvorená účastníkmi úverovej zmluvy je zmluvnou podmienkou spôsobujúcou hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán, pretože spotrebiteľ je nútený kedykoľvek v čase platnosti zmluvy strpieť vykonávanie zrážok zo mzdy na úhradu pohľadávky veriteľa vyčíslenej zamestnávateľovi bez súdnej kontroly.

21. V tejto súvislosti odvolací súd podotýka, že žalobca sa pri realizácii neplatnej dohody o zrážkach zo mzdy dostáva do pozície subjektu strácajúceho právo disponovať so svojim vlastným majetkom reprezentovaným príjmom dosahovaným za výkon svojej pracovnej činnosti. Navyše, pri zrážkach zo mzdy nie je možné preveriť či sú zo mzdy zrážané len tie finančné nároky, ktoré dodávateľovi aj prináležia a nie aj tie, na ktoré nemá právny nárok, a to s poukazom na potrebu riadneho vyhodnotenia spotrebiteľskej zmluvy. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho odobrenia súdom či iným nezávislým tribunálom. V podstate ide o exekúciu majetku s tým rozdielom, že ju nevykonáva súd ale spravidla podnikateľa. Pritom ide okrem iného aj o otázku, či dlh existuje a v akej výške. Výšku dlhu si veriteľ sám diktuje, vykonávajú sa zrážky zo mzdy dlžníka a dlžník nemá možnosť ich priamo zastaviť. Dlžník je tak vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu veriteľa.

22. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offu súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o

zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porov. rozsudok C-106/77 Simmenthal).

23. Ak by vnútroštátne právo umožnilo obísť takéto preskúmanie prostredníctvom uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy, išlo by o pozbavenie smernice 93/13/EHS jej užitočného účinku.

24. Na zdôraznenie správnosti tohto záveru odvolací súd poukazuje na znenie písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-30/12, Valéria Marcinová/POHOTOVOSTĚ, s.r.o.: „Článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu nekalosť zmluvných podmienok v zmluve o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy, alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy. Článok 4 a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonom, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú efektivity v tom zmysle, že bránia uplatneniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu súlad zmluvy o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy s ustanoveniami preberajúcimi do vnútroštátneho právneho poriadku článok 4 uvedenej smernice alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy.“

25. Nič nebráni judikovať klauzulu ako neplatnú (§ 53 ods. 5 OZ), hoci má základ v znení zákona. Dôležité sú okolnosti jej zakotvenia v zmluve a význam ostatných zmluvných podmienok (Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí; čl. 4 smernice Rady 93/13 ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

26. Zmluvná podmienka môže byť posúdená ako neprijateľná v zmysle § 53 ods. 1 OZ aj vtedy, ak vychádza z dispozitívnej normy a odkláňa sa v neprospech spotrebiteľa, keď umožňuje vymôcť plnenia, na ktoré veriteľ nemá nárok, ako je tomu aj v predmetnom prípade. V tejto súvislosti treba uviesť, že na účely určenia, či je zmluvná podmienka vylúčená z pôsobnosti smernice 93/13, je úlohou vnútroštátneho súdu, aby overil, či táto podmienka odráža ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré platia medzi zmluvnými stranami bez ohľadu na ich voľbu alebo ustanovenia, ktoré sa uplatnia automaticky, to znamená v prípade, ak neexistujú odlišné ustanovenia, ktoré si zmluvné strany v tomto ohľade dohodli (pozri v tomto zmysle rozsudok RWE Vertrieb, EU:C:2013:180, bod 26). So zreteľom na predchádzajúce úvahy treba na štvrtú otázku odpovedať tak, že článok 1 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka obsiahnutá v zmluve, ktorú uzavrel predajca alebo dodávateľ so spotrebiteľom, je vylúčená z pôsobnosti tejto smernice len vtedy, ak uvedená zmluvná podmienka odráža obsah záväzného zákonného alebo regulačného ustanovenia, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu; bod 79., 80. rozsudku SD C-34/13 Monika Kušionová proti SMART Capital a.s.).

27. Dojednanie zrážok zo mzdy len na základe údajov zainteresovaného obchodníka je osobitne závažné. Pre porovnanie odvolací súd dáva do pozornosti ust. § 12 rakúskeho zákona o ochrane spotrebiteľa, ktorý zakotvuje zákaz postúpenia mzdy spotrebiteľovi za účelom uspokojenia či zabezpečenia (nesplatenj) pohľadávky podnikateľa. Dohoda o zrážkach zo mzdy nebola individuálne dojednaná, umožňuje siahnuť spotrebiteľovi na majetok a vymôcť aj plnenia, na ktoré žalovaný nemá nárok. Čo má za následok jej neplatnosť, tak ako správne ustálil súd prvej inštancie (§ 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka).

28. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na vyššie uvedené nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami žalovaného, ktoré nemohli spôsobiť zmenu právneho posúdenia veci.

29. Súd prvej inštancie správne rozhodol aj o nároku žalobcu na náhradu trov konania. Zrejme nedopatrením však vo výroku o nich uviedol, že žalobca má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % vo vzťahu k žalovanému. Preto tento výrok pre zrozumiteľnosť doplnil odvolací súd postupom podľa § 224 C.s.p., pretože podľa obsahu ide o opravu, nie doplnenie výroku o trovách konania.

30. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny postupom podľa ust. § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil s tým, že doplnil výrok o trovách konania, tak že žalobca má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% vo vzťahu k žalovanému.

31. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý mal úspech v odvolacom konaní boli priznané trovy odvolacieho konania vo vzťahu k neúspešnému žalovanému v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov prvoinštančného i odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

32. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.